

Соціальна відповідальність суб'єктів управління: соціологічний аспект аналізу

Суттєві зміни, які відбуваються в Україні в політичній, економічній та соціальній сферах актуалізують потребу у формуванні та розвитку соціальної відповідальності соціальних суб'єктів управління. Особливо погіршилася ситуація в умовах світової фінансово-економічної кризи. Відбуваються масові звільнення працівників, підприємства переходять на режим неповної зайнятості, зростає заборгованість по заробітній платі внаслідок чого знижується рівень і якість життя пересічних громадян, що певною мірою є результатом соціальної безвідповідальності управлінського корпусу. Тому проблема соціальної відповідальності соціальних суб'єктів, зокрема управлінського корпусу, розглядається як одна з актуальних проблем, від вирішення якої залежить розвиток суспільства, умови задоволення потреб пересічних громадян, рівень і якість їх життя.

Метою даної публікації є узагальнення існуючих підходів до питань соціальної відповідальності управлінського корпусу, формулювання власного бачення вирішення даної проблеми. Тому й постає питання про соціальну відповідальність управлінського корпусу за результати своєї діяльності та її вплив як на суспільство в цілому, так і на окремого індивіда зокрема.

Ця проблема є предметом вивчення науковців різних галузей науки. Однак на сьогодні дефініція соціальної відповідальності не є остаточно визначеною, її розробка відбувається, головним чином, на перетині теоретико-методологічних, методичних та практичних аспектів у межах різних суспільних наук.

Вперше термін «відповідальність» використали в своїх працях Д. Юм та І. Кант в другій половині XVII ст., Фрідріх Ніцше в своїх роботах аналізує історію походження відповідальності.

Розробкою соціологічної категорії відповідальності займаються такі вітчизняні науковці, як А. Андрущенко, Д. Акімов, А. Буслов, С. Буко, О. Боброва, В. Козирьков, А. Стрижова, В. Любінський, Л. Романова, Л. Хижняк та інші.

Слід відзначити, що найчастіше визначення соціальної відповідальності базується на широкому тлумаченні категорії «соціальне», ототожненні його з суспільним.

У вузькому, суто соціологічному сенсі, йдеться про специфічні характеристики, які віддзеркалюють міру, ступінь прийняття будь-яким соціальним суб'єктом, групою соціально-значущих цілей суспільства, готовність до виконання взаємних прав і обов'язків у процесі спільної діяльності з метою ненанесення шкоди усталеному розвитку як суспільства в цілому, так і окремим спільнотам, особистостям.

Соціальна відповідальність – це соціальний зріз будь-якого з видів відповідальності в цілому, який розкриває сутність кожного з них з точки зору надання пріоритету соціально-значущим аспектам діяльності, поведінки, ненанесення збитку як соціальному цілому, так і конкретній особистості.

Тому, на нашу думку, поводитися відповідально – означає діяти зі своєї позиції, діяти згідно логіки подій, усвідомлюючи наслідки дій та можливість їх попередження. Соціальна відповідальність управлінського корпусу є ланкою, що з'єднує між собою такі елементи, як

вибір, дії та результати дій. Але коли йдеться про соціальну відповідальність, пріоритет повинен надаватися соціально-значущим інтересам суспільства перед груповими, класовими, особистими. Саме це надає можливість досягти консенсусу, забезпечити соціальну стабільність суспільства, його усталений розвиток, тому що соціальна відповідальність управлінського корпусу повинна складатися, як правило, у відповідь на певні очікування суспільства, а основною її метою є досягнення такого рівня розвитку суспільства, за якого кожен його член мав би можливість повністю задовольнити свої потреби, забезпечити собі та своїй родині гідний рівень життя. Таким чином, можемо говорити, що соціально відповідальна поведінка – це важливий показник суспільної зрілості управлінців.

Можемо зробити висновок, що основними завданнями забезпечення соціальної відповідальності на загальнонародському рівні виступає створення сприятливих умов життя в суспільстві для його членів, на рівні держави – підтримка цілісності та стабільності розвитку суспільства. Таким чином, соціальна відповідальність управлінського корпусу проявляється в забезпеченні цивілізованих умов життєдіяльності людей, їх рівня і якості життя у відповідності з соціальними стандартами.

Отже, відповідальність управлінського корпусу є комплексом складних питань, що виникають і діють у системі управління – суспільство. Для чіткого визначення ступеня відповідальності управлінців за результати своєї діяльності та формування їх безпосередніх обов'язків доцільно розробити та впровадити Кодекс соціальної відповідальності управлінського корпусу, а не керуватися лише посадовими інструкціями. Це дозволить певною мірою вирішити ті проблеми, які виникли внаслідок безвідповідальної поведінки, що регулюється соціальними нормами, за порушення яких можуть бути застосовані лише суспільні санкції (засудження громадською думкою, ЗМІ, або схвалення, підвищення іміджу, довіри тощо), та попередити виникнення подібних проблем у майбутньому.